

TAMBURMÖTEN

– EN DEL AV FÖRSKOLANS
UNDERVISNING

Grundnivå
Pedagogiskt arbete

Annelie Johansson
Susanne Lagerstedt Johansson

2018-FÖRSK-G110

HÖGSKOLAN I BORÅS

Program: Förskolläraryr utbildning för pedagogiskt verksamma
Svensk titel: Tamburmöten – en del av förskolans undervisning
Engelsk titel: Hallmeetings -a part of preschool education
Utgivningsår: 2018
Författare: Annelie Johansson & Susanne Lagerstedt Johansson
Handledare: Marita Cronqvist
Examinator: Anita Eriksson
Nyckelord: förskola, samarbete, vårdnadshavare, pedagoger

Sammanfattning

Inledning

Vår undersökning är begränsad till de dagliga möten som sker vid lämning och hämtning av barn på förskolan. Det är bland annat dessa möten som forskning visar ligger till grund för ett positivt samarbete mellan hemmen och förskolan. Detta samarbete gynnar dels barnens utveckling men också verksamhetens måluppfyllelse och status. För att vårdnadshavarna ska kunna bli delaktiga i samarbetet behöver pedagogerna berätta om den dagliga undervisningen. Vi har valt att fokusera på de möten som sker i tamburen, vårdnadshavare och pedagoger emellan, för att se om undervisningen som sker förmedlas till vårdnadshavarna.

Syfte

Syftet med den föreliggande studien är att undersöka tamburmöten mellan vårdnadshavare och pedagoger.

Metod

Vår studie bygger på både kvalitativa och kvantitativa metoder. Vi har använt oss av observationer, intervjuer och enkät som redskap för att besvara vårt syfte och frågeställningar.

Resultat

Vår studie visar att de flesta pedagoger anser att den dagliga kontakten med vårdnadshavarna är viktig. Det är ett tillfälle för informationsutbyte pedagoger och vårdnadshavare emellan. Vårdnadshavarna tror att ett samarbete mellan förskolan och hemmen gynnar barnens utveckling. Studien visar dock att samarbetet behöver utvecklas rejält för att på ett positivt vis påverka barns utveckling samt verksamhetens måluppfyllelse och status positivt.

Tack

Vi vill tacka våra familjer som stått ut med oss under dessa år och som stöttat oss. Vi är tacksamma för att ni stått ut med oss och klarat er utan oss då vi grävt ner oss bland böckerna. Vi vill också tacka våra kollegor som fått stå ut med diverse påhitt under årens gång. Vår förskolechef vill vi också tacka för att hon tror på oss och vår förmåga. Vi vill dessutom rikta ett tack till vår handledare som både brutit ner och byggt upp oss och som på ett fantastiskt sätt hjälpt oss under denna resa.

Stort tack!

/Annelie & Sussi

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

INLEDNING	- 1 -
SYFTE	- 2 -
Frågeställningar	- 2 -
Begreppsdefinition	- 3 -
Tambur	- 3 -
Aktivitet	- 3 -
Undervisning	- 3 -
Tamburmöten	- 3 -
Pedagog	- 3 -
Vårdnadshavare	- 3 -
BAKGRUND	- 4 -
Tidigare forskning	- 4 -
Den dagliga kontaktens gynsamma effekter	- 4 -
Möjligheter till att nå de gynsamma effekterna	- 5 -
Hinder till att nå de gynsamma effekterna	- 5 -
Vår forskning	- 6 -
Teoretisk ram	- 7 -
METOD	- 9 -
Urval	- 10 -
Genomförande.....	- 10 -
Tillförlitlighet och giltighet	- 12 -
Etik	- 13 -
Informationskravet och samtyckeskravet	- 13 -
Konfidentialitetskravet	- 13 -
Nyttjandekravet	- 13 -
Samarbetet oss forskare emellan.....	- 13 -
Analys	- 14 -
Bronfenbrenners mikro- och mesosystem i vår analys	- 14 -
Bortfallsanalys	- 16 -
RESULTAT	- 17 -
Tamburmöten	- 17 -
Pedagogers syn på tamburmöten dem och vårdnadshavare emellan	- 18 -
Dagliga möten med vissa hinder	- 18 -
Informationsutbyte vid tamburmöten	- 18 -
Förmedling av verksamhetsmål vid tamburmöten	- 20 -
Pedagogers upplevelser av vårdnadshavares vilja till samarbete	- 21 -

Vårdnadshavarnas uppfattning	- 22 -
Sammanfattning	- 23 -
DISKUSSION	- 24 -
Resultatdiskussion	- 24 -
Tamburens mikrosystem	- 24 -
Mesosystemen pedagoger och vårdnadshavare emellan	- 25 -
Exosystemen och makrosystemens eventuella påverkan av tamburmöten	- 27 -
METODDISKUSSION	- 29 -
DIDAKTISKA KONSEKVENSER	- 31 -
REFERENSER	- 32 -
BILAGOR	- 34 -
Bilaga 1	- 34 -
Bilaga 2	- 35 -
Bilaga 3	- 36 -
Bilaga 4	- 37 -
Bilaga 5	- 38 -
Bilaga 6	- 39 -

INLEDNING

Den dagliga kontakten mellan pedagoger och vårdnadshavare är viktig, inte bara för att skapa en relation mellan hem och förskola. Den är också en del i att skapa ett samarbete mellan dessa två, där vi gemensamt bland annat strävar efter att få barnen att utvecklas. Detta samarbete står det skrivet om i våra styrdokument och ska därför efterlevas av pedagogerna på våra förskolor (Läroplan för förskolan 1998 rev 2016, s. 13). Idag har många fullt upp i sina liv. Vi kan stressa från det ena till det andra utan att stanna upp och reflektera över vad som sker. Denna stress märker vi som pedagoger ibland av hos vårdnadshavarna då vi tar emot och lämnar över barn. Förskolan ska, denna stress till trots, samarbeta med hemmen för att erbjuda varje barn en chans att utvecklas efter bästa förmåga (Lpfö 1998 rev 2016, s. 5).

Vår undersökning är begränsad till de dagliga möten som sker vid lämning och hämtning av barn på förskolan. Där kan vi få en överblick av vad pedagoger och vårdnadshavare samtalar om och huruvida dessa samtal är kopplade till förskolans undervisning. Det är bland annat dessa möten och kommunikationer som vi menar ligger till grund för ett positivt samarbete mellan hemmen och förskolan. För att vårdnadshavarna ska kunna bli delaktiga i arbetet behöver pedagogerna berätta om den dagliga undervisningen (Persson & Campner 2000, s. 197). Enligt Sandberg och Ottosson (2010, s. 748), Vuorinen et al. (2014, s. 149), Sandberg och Vuorinen (2008, s. 160) gynnas barnens utveckling om förskolan kan nå ett gott samarbete med hemmen.

I Läroplan för förskolan (1998 rev 2016, s.13) står det vidare att förskolan ska komplettera hemmet för att på så vis ge barnen möjlighet att på ett rikt och mångsidigt vis utvecklas. Den undervisning pedagogerna bedriver på förskolan ska, i enlighet med förskolans uppdrag, förmedlas till hemmen. Av egna erfarenheter vet vi att det ofta blir samtal om hur dagen varit och om barnet ätit bra och liknande. För att vi då ska kunna lyfta verksamhetens innehåll och få till ett positivt samarbete behöver pedagogerna berätta om och samtala med vårdnadshavarna om det arbete och den undervisning som faktiskt bedrivs på förskolan (Allmänna råd med kommentarer för förskolan, 2013, s.34). En dag på förskolan betyder inte enbart lek utan även en möjlighet för barnen att få kunskap via undervisning.

Förhoppningsvis kan vår studie vara ett startskott för ett vidare arbete i arbetslagen gällande just samarbete med vårdnadshavare. Detta sammantaget med det faktum att vi hade svårt att hitta relevant, aktuell forskning inom ämnet gör att vi anser att vår studie behövs.

SYFTE

Syftet med den föreliggande studien är att undersöka tamburmöten mellan vårdnadshavare och pedagoger.

Frågeställningar

Följande frågeställningar ska leda oss fram till svaret på vårt syfte.

- I vilken utsträckning förmedlar pedagogerna aktiviteter och undervisning i förhållande till verksamhetsmålen vid tamburmöten med vårdnadshavarna?
- Hur resonerar pedagogerna kring kommunikationen och dess innehåll i tamburen?
- Vilken uppfattning har vårdnadshavarna om samarbetet mellan hem och förskola samt informationsutbytet kopplat till lärandet i tamburen?

Begreppsdefinition

Här nedan följer en förklaring av begrepp vi använder i studien. Begreppen vi förklarar är begrepp vi anser relevanta för vår studie och som därför behövs förstås av läsaren.

Tambur

Med tambur menar vi det rum där barnens ytterkläder förvaras och där pedagoger och vårdnadshavare ofta möts. Detta rum kan även kallas kapprum eller entré. Vi har valt ordet tambur då det ord är det vi upplever vanligt inom förskolan värld.

Aktivitet

Då vi i vårt resultat nämner möten där aktiviteter tas upp menar vi möten där pedagogerna berättar för vårdnadshavarna om saker som vi gjort under dagen. Till exempel att idag har vi lekt mycket och varit i skogen.

Undervisning

Målstyrda processer som verkar för utveckling av kunskap och värden. Dessa processer är i förskolans verksamhet ledda av pedagoger. Då vi i vårt resultat nämner möten där undervisning tas upp menar vi möten där pedagoger berättar för vårdnadshavare om tillfällen då ett lärande skett. Till exempel om en pedagog berättar att barnet varit i skogen och lärt sig skillnaden på gran och tall.

Tamburmöten

Med tamburmöten menar vi de möten mellan vårdnadshavare och pedagog vid lämning och hämtning av barn.

Pedagog

Pedagogerna i vår studie består av förskollärare och barnskötare.

Vårdnadshavare

En person med juridiskt ansvar för ett barn, dock inte nödvändigtvis en biologisk förälder.

BAKGRUND

I det här avsnittet tar vi upp tidigare forskning. När vi inför studien sökte efter tidigare forskning hade vi ganska svårt att finna relevant forskning. Det fanns mycket forskning kring samtal mellan pedagoger och barn i tamburen, men om just samarbetet mellan förskola och hem var det svårare att finna nyare studier. Något som vi fann stöd för då Vuorinen et al. (2014, s. 149) menar att det finns lite forskning gällande samarbete mellan förskola och hem. Hirsto (2010, ss. 100-101) och Tallberg Broman (2009, ss. 221-222) har båda fokuserat på lärare i skolan. Vuorinen et al. (2014, s. 149) menar dessutom att forskning från den ena skolformen inte alltid är relevant för en annan skolform. Dessutom kommer vi belysa den teoretiska ram vi anser relevant för vår undersökning.

Tidigare forskning

De studier vi funnit är gjorda på vetenskaplig grund, det vill säga forskning som är granskad av andra forskare. Dessa studier framhäver både det positiva med samarbete vårdnadshavare och pedagoger emellan men pekar också på svårigheter med att nå ett gott samarbete. Tallberg Broman (2009, s. 222) har i sin studie jämfört tre andra studier och har på så vis kommit fram till sina resultat. Samtliga studier de jämförde behandlade förhållandet mellan lärare och vårdnadshavare. Sandberg och Vuorinen (2008, s. 154), Sandberg och Vuorinen (2007, s. 5) samt Sandberg och Ottosson (2010, ss. 743-744) baserar sina resultat på intervjuer med pedagoger och vårdnadshavare. Sandberg och Ottosson (2010, s. 744) intervjuade dessutom fem andra professionella inom skolans värld så som exempelvis en specialpedagog och en talpedagog. De fick alla svara på frågor gällande samarbete samt eventuella hinder och möjligheter för samarbete, detta då deras studie handlar om samarbete gällande barn med särskilda behov. I studien framkom det att både vårdnadshavare och pedagoger ansåg att personalbrist, tidsbrist och stora barngrupper var orsaker till hinder. Pedagogerna ansåg dessutom att vårdnadshavares okunskap och ovilja till samarbete var ytterligare hinder. De möjligheter till samarbete som framkom var bland annat parternas kommunikationsförmåga och social kompetens samt verksamhetens rutiner (Sandberg och Ottosson 2010, ss.747-750). Sandberg och Vuorinen (2008, s. 154) genomförde gruppintervjuer där en moderator såg till att alla fick komma till tals. Gruppintervjuerna var utformade mer som samtal där respondenterna skulle diskutera sina upplevelser gällande samarbete mellan förskola och hemmen. Genom att intervjua ett antal förskollärare kunde Vuorinen et al. (2014, ss. 153-157) konstatera att pedagogerna ansåg det viktigt med god kunskap i kommunikation, interaktion och social förståelse. Undersökningen i Hirstos (2010, ss. 100-101) artikel bestod av en enkät till lärare i Finland i de tidiga skolåren. De fick frågor som till exempel på vilket sätt de kommunicerar med vårdnadshavarna och hur de uppmuntrar dem till samarbete för att gynna elevernas utveckling.

Den dagliga kontaktens gynsamma effekter

Vi har i vår undersökning valt att fokusera på den dagliga kontakten i tamburen och det finns flera studier som visar att den dagliga kontakten mellan vårdnadshavare och pedagoger är viktig (Sandberg och Ottosson 2010, s. 743, Sandberg och Vuorinen 2008, s. 155, Vuorinen et al. 2014, s. 149). Det är i den dagliga kontakten som förtroende och goda relationer skapas, vilket är betydelsefullt för ett fungerande samarbete. Sandberg och Ottosson (2010, s.742) nämner exempelvis Bronfenbrenners forskning som ytterligare bevis för deras egen forskning, forskning som visar att samarbete mellan hem och förskola är en positivt bidragande faktor i barns utveckling. Detta, för barnens utveckling och förskolans måluppfyllelse, gynnsamma samarbete mellan förskola och vårdnadshavare tas upp i flera studier vi hittat (Sandberg och

Ottosson 2010, s. 748, Vuorinen et al. 2014, s. 149, Sandberg och Vuorinen 2008, s. 160). Även Tallberg Broman (2009, s. 234) och Hirsto (2010, s. 99) nämner att ett gott samarbete gynnar barns utveckling samt skolans måluppfyllelse. Kennedy (1999, s. 54) menar att det är i mötet med andra, där man berättar om egna erfarenheter, som man kan utvecklas. Vårdnadshavarna har sin erfarenhet av sina barn och pedagogerna sin erfarenhet. Pedagoger och vårdnadshavare kan dra nytta av varandras kunskaper för att på så vis gynna barnens utveckling.

Möjligheter till att nå de gynnsamma effekterna

Ottosson (2009, s. 270) menar att en person som är positiv och kunnig samt visar intresse och vilja till samarbete har stora möjligheter att få vårdnadshavares förtroende. Hon menar vidare att det är en grundförutsättning för pedagoger att klara av sitt yrke att man har utvecklade planer och avsikter med såväl rutiner som andra aktiviteter. Även Flising, Fredriksson och Lund (1996, s. 16) påtalar för att lyckas i sin roll som pedagog är det en förutsättning med ett gott samarbete med vårdnadshavare. De menar till och med att de i vissa fall kan vara helt avgörande. Hirsto (2010, ss.104-105) tar upp vikten av ett ökat samarbete, en ökad allmän kommunikation, för att på så vis skapa en större förståelse för skolans arbete, däremot visar studien att samarbetsstrategier gällande barns utveckling bara förekom till viss del.

Kennedy (1999, ss. 59-60) menar att då pedagoger tar till vara på allas enskilda kompetens för att bygga upp en så kallad gemensam kompetens i arbetslaget skapar det en ökad enskild kompetens vilket i sin tur medför att pedagogerna känner sig viktiga och nyttiga. Dessutom kan vårdnadshavarna på så vis få en större förståelse för förskolans verksamhet. Sandberg och Vuorinen (2008, ss. 159-160) menar även de att det behövs ett brett spektra av olika former av samarbete. De hävdar dessutom att med ett ökat samarbete på flera olika vis kan pedagogerna skapa förståelse för förskolans arbete hos fler vårdnadshavare. Ottosson (2009, s. 265) anser att pedagoger och vårdnadshavare behöver få information om varandra och att det är en del av kriterierna för väl fungerande relationer.

Vuorinen et al. (2014, s. 149) fokuserar i sin studie på förskollärares syn på den kompetens som krävs för att förmedla verksamheten till vårdnadshavare. Även Bruce och Riddersporre nämner den kommunikativa förmågan för att kunna skapa ett samarbete med vårdnadshavarna (2012, s. 208). Vuorinen et al. (2014, ss. 155-157) anser att det krävs ett visst mått av social kunskap för att kunna föra ett samtal samt kunskap om hur verksamhetens mål kan förmedlas. Studien visar att pedagogerna anser sig försöka förmedla verksamhetens undervisning men att vårdnadshavare enligt pedagogerna i studien är mer intresserade av barnens personliga utveckling inom den sociala och språkliga ramen.

Hinder till att nå de gynnsamma effekterna

Som vi beskrivit ovan finns det mycket forskning som visar på de positiva effekterna av ett gott samarbete mellan vårdnadshavare och pedagoger. Dock är det goda samarbetet inte en självklarhet då det finns flera hinder med att nå dit. Enligt Hirstos (2010, ss. 104-107) studie sågs vårdnadshavare sällan som en resurs för barnens utveckling. Hon menar vidare att det är viktigt att pedagogerna informerar vårdnadshavare om skolans verksamhet för att ge vårdnadshavarna en chans att stödja sina barn i dess utveckling. Detta då det framkom i studien att de vårdnadshavare som var medvetna om sin egen roll i sina barns utveckling var de vårdnadshavare som oftare hade ett större samarbete med pedagogerna kring undervisningen. Dock såg Hirsto (2010, s. 100) att lärarna saknade kunskap om hur man når ett gott samarbete, något som även Vuorinen et al. (2014, s. 157) tar upp i sin

studie. Dessutom anser Hirsto (2010, s. 104) att de lärare med egna barn i ungefär samma ålder var de lärare som var mest benägna att försöka nå ett gott samarbete.

Hirstos (2010, ss. 101-104) studie visar att det oftast förekommer två sorters kommunikation, kommunikation där pedagoger förmedlar information om dagens aktiviteter eller kommunikation där pedagoger och vårdnadshavare delger varandra information. Studien visar även att pedagogerna behöver ytterligare kunskap angående hur man går tillväga för att skapa ett samarbete mellan skola och hem. Flising, Fredriksson och Lund (1996, s. 17) lyfter även att pedagogernas bristande information om förskolans verksamhet kan vara en bidragande orsak till yrkets upplevda låga status. De menar att ett effektivt samarbete med vårdnadshavare kring verksamhetsmålen skapar en högre respekt för såväl yrket i sig som för pedagogen som individ. Ottosson (2009, s. 259) som också ser ett samarbete som gynnsamt pekar även på det motsatta, att en mindre tillfredsställande kontakt kan missgynna utvecklingen.

Även Sandberg och Ottosson (2010, s. 748) nämner svårigheter med att nå ett gott samarbete. Deras studie visade att personalbrist, tidsbrist, stora barngrupper, informationsbrist samt bristande rutiner var de stora hindren enligt de pedagoger och vårdnadshavare som deltog i undersökningen. Sandberg och Vuorinen (2008, s. 157) nämner även en icke tillräcklig kunskap i svenska språket och bristande erfarenhet av den svenska förskolan som svårigheter till att nå ett gott samarbete. Sandberg och Vuorinen (2007, s.102) skriver om att personer från andra länder kan ha en lite annan syn på verksamheten och pedagogens roll. Där förväntas det att pedagogen ska ha en mer auktoritär roll och uppfostran har större vikt hos pedagogerna än utbildningen. Till skillnad från i vår verksamhet där det största ansvaret för uppfostran ligger hos vårdnadshavarna. Sandberg och Vuorinen (2008, s. 157) pekar dessutom på att vårdnadshavare kan känna sig osäkra på hur stor del de tillåts ha i förskolans verksamhet samt att pedagogerna märker av en viss stress hos vårdnadshavare. Denna stress orsakas till stor del av dagen hektiska samhälle, vilket bidrar till att pedagogerna inte involverar vårdnadshavarna i verksamheten.

Vår forskning

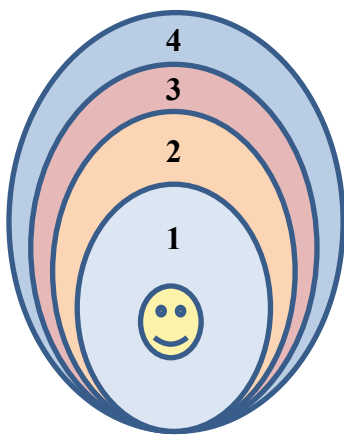
Forskningen beskriven ovan fokuserar på samarbete gällande barn med särskilda behov, pedagogers syn på den kunskap som behövs för att kunna kommunicera med vårdnadshavare, samarbete över ett bredare spektra än endast dagliga möten samt hur lärare säger sig samarbeta med vårdnadshavare för att gynna barnens utveckling i skola. Vi har dock i vår forskning valt att fokusera enbart på de möten som sker i tamburen var dag. Vi har dessutom till skillnad från ovan nämnda studier valt flera olika forskningsmetoder för att nå ett resultat kring vårt studieområde. Den forskning vi hittat visar som sagt på det gynnsamma samarbetet men också att det finns flera svårigheter med att nå dit. Vi vill med vår studie försöka få en bild av hur det ser ut med de dagliga mötena mellan pedagoger och vårdnadshavare i förskolan. Detta sammantaget ligger till grund för vårt beslut att studera just tamburmöten.

Teoretisk ram

Här nedan följer en beskrivning av den teori vi kopplat till vår studie. Vi har valt Bronfenbrenners utvecklingsekologiska teori då vi anser att denna teori kan kopplas samman med vår studie då det handlar om olika människors erfarenheter som kan påverka chansen till ett bra samarbete parterna emellan. Det som ligger till grund i vår studie är pedagogers och vårdnadshavares olika miljöer och mötena däremellan.

Bronfenbrenner (1996, s.4) menar att den ekologiska miljön består av en serie sammanhängande strukturer. Han hävdar att lagar, kultur, ekonomi, politik och så vidare tillhör makrosystemet i hans utvecklingsekologiska modell vilket för förskolan bland annat innebär skollagen och vår läroplan. Dessa båda spelar en stor roll gällande verksamhetens innehåll. Makrosystemet påverkar både vårdnadshavare och pedagoger i sitt yrke och som individ. Innanför makrosystemet kommer exosystemet vilken även det påverkar vårdnadshavare och pedagoger då exosystemet innehåller massmedia, släkt och närsamhälle. Exosystemet påverkar vårdnadshavares och pedagogers erfarenheter exempelvis genom massmedias framställan av förskolan. Dessa båda system påverkar i sin tur mikrosystemet kring individen samt relationerna, alltså mesosystemen, däremellan. I en individs mikrosystem, det vill säga de miljöer där individen spenderar sin vardag ryms föräldrar, syskon, skola och yrke. Alla individer har ett eget mikrosystem (Bronfenbrenner 1996, s.7) och dessa system påverkar varandra genom relationer som Bronfenbrenner kallar mesosystem. I vår studie tittar vi med andra ord på de mesosystem som finns i tamburen, mellan pedagoger och vårdnadshavare. Bronfenbrenner menar att det inte bara är miljön som påverkar individen utan även individen som påverkar miljön i en form av ömsesidig interaktion. Detta innebär alltså att förskola och hem är viktiga för barns utveckling vilket i sin tur påverkar samhället och de övriga systemen och som sedan vänder in mot mikrosystemen igen och påverkar individen (Imsen 2000, ss. 72-78). Bronfenbrenners teori innebär att det är samspelet mellan de olika miljöerna, såsom förskolan och hemmet, som påverkar barns utveckling (Bronfenbrenner 1996, s. 3). Det är därför viktigt att samarbetet mellan förskola och hem fungerar bra.

Figur 1 Modell över Bronfenbrenners utvecklingsekologiska system.

Modellen visar de system Bronfenbrenner menar finns runt varje individ. System märkt 1 är individens mikrosystem där familj, arbete och skola ingår. System 2 är de relationer mellan mikrosystemen som Bronfenbrenner kallar mesosystem. Näst längst ut finns system 3 som kallas exosystemet vilket innehåller massmedia, släkt och närsamhälle. Längst ut finns Bronfenbrenners makrosystem vilket innefattar lagar, kultur, ekonomi, politik och så vidare. Fritt gjord utifrån Bronfenbrenner (1996).

Vi ämnar använda Bronfenbrenners teori i vår studie då vi planerar studera relationer, alltså mesosystemen, mellan vårdnadshavare och pedagoger. Genom Bronfenbrenners beskrivning av individens mikrosystem kan vi få en förståelse för vårdnadshavarnas och pedagogernas uppfattningar och deras resonemang kring tamburmöten. Dessutom kan det ge oss en förståelse för hur vi eventuellt påverkar studiens resultat. Bronfenbrenners teori kan ge oss en djupare förståelse för hur mikrosystemen i vår studie påverkar varandra.

Vi kan dock se vissa hinder med denna teori. Kan inte pedagoger och vårdnadshavare kommunicera med varandra är det svårt att ha en relation och därmed också svårt att nå ett samarbete. Svårigheter att kommunicera kan bero både på rent språkliga hinder men även svårigheter med socialt samspel. Ett socialt samspel är viktigt då lärandet är beroende av det. Eventuellt kan det även finnas andra hinder till samarbete hos både pedagoger och vårdnadshavare. Då kan det vara av vikt att försöka förstå vad dessa eventuella hinder bottnar i för att ändå kunna nå fram till ett gynnsamt samarbete.

METOD

Här följer en beskrivning av de metoder vi valt att använda oss av i vår studie samt motivering till vårt val av metod.

Vår studie bygger på både kvalitativa och kvantitativa metoder. Vi ansåg att de kvantitativa delarna skulle ge ett bra komplement till den kvalitativa delen av studien och tvärtom för att på så vis få fram en så komplett studie som möjligt. Att bara utföra observationer ansåg vi skulle ge en för ensidig bild av dessa möten i tamburen. Vi ville dessutom få inblick i hur pedagogerna resonerade kring tamburmöten samt få en bild av vårdnadshavarnas tolkningar av dem.

Våra observationer var kvantitativa till metoden då vi valde att utföra strukturerade observationer för att kunna sammanställa empirin i diagram. Detta för att få en överblick av de tamburmöten vi observerat. Observationerna protokollfördes för att kunna mäta frekvensen av hur ofta förutbestämda ämnen diskuterades. Via observationer kan man få en tydligare bild av det man vill studera och kan tolka det man ser på ett lärorikt sätt (Franzén 2014, s. 58).

Vi använde empirin från observationerna som underlag för intervjuer då intervjuerna då kan bidra till en djupare förståelse och ett förtydligande av det man studerar (Szkłarski 2011, s. 110). Det vi observerat låg därför till grund för konstruerandet av våra intervjufrågor. Intervjuerna var halvstrukturerade där en av oss satt bredvid och antecknade medan den andra ledde intervjun. Att en intervju är halvstrukturerad innebär att man ställer samma frågor till samtliga respondenter och att frågorna har samma ordningsföljd i alla intervjuer. Man har dessutom möjlighet att använda sig av följdfrågor utifrån respondenternas svar. Vi ville låta respondenterna få utrymme att utveckla sina tankar om tamburmöten (Westlund 2011, s. 73). Då vi som pedagoger kan ha en förförståelse för vad som sker i tamburen var det viktigt att vi hade ett öppet sinne och inte läste in egna erfarenheter i det vi observerade och analyserade (Westlund 2011, s. 64). Vi försökte tänka bort vår egen yrkesroll och se på saken ur deras perspektiv. Intervjuer räknas som en kvalitativ metod då det handlar om att försöka förstå och tolka en människas sätt att resonera (Troost 2012, s. 23).

Vår enkät till vårdnadshavarna är en kvantitativ form av studiemetod. Vår enkät var en webbenkät med fasta svarsalternativ där svarens sammanställs i diagram. Vid konstruerandet av en webbenkät menar Troost att man bör se till att hela frågan och alla svarsalternativ ryms i webbläsarens fönster (2012 s. 140). Vi hade tre frågor i vår enkät och den informationen framgick på enkätens förstasida. Troost menar att det är bra att informera respondenten om antalet frågor då denna vid en webbenkät inte kan bilda sig en uppfattning och enkätens omfång som vid en tryckt enkät (2012, s. 141). Frågorna hade två till tre fasta svarsalternativ.

Urval

Vi valde att utföra observationerna på tre olika förskolor vilket i sin tur innebar sex tamburer, beroende på tidpunkt på dagen. När vi var klara med våra observationer intervjuade vi en pedagog per avdelning. Vi valde pedagoger för intervjun slumpmässigt med hjälp av lotning. Detta urval av pedagoger är ett sannolikhetsurval vilket innebär att alla pedagoger har lika stor chans att bli utvald. Detta innebar att urvalet sannolikt representerade samtliga pedagoger på de utvalda förskolorna. Thornberg och Fejes menar att ett sådant urval sannolikt representerar populationen (2011, s. 229). Vi menade att de slumpmässigt utvalda pedagogerna borde representera även övriga pedagoger då studien är begränsad till tre förskolor samt att vi valde att intervju en pedagog per avdelning. Urvalet bestod av fyra förskollärare och två barnskötare.

Vi skickade ut en enkät till samtliga vårdnadshavare för att göra en så kallad totalundersökning. Totalt skickades enkäten ut till 240 mailadresser och vi fick in 77 svar.

Genomförande

Innan vi startade vår undersökning delade vi ut ett missivbrev samt en samtyckesblankett till samtliga vårdnadshavare och pedagoger. I missivbrevet stod beskrivet att vi som studenter ska genomföra en studie av vårdnadshavare och pedagoger. Samtyckesblanketten gällde observationer för vårdnadshavare men även intervju för pedagogerna. Vi bad pedagogerna på förskolorna om hjälp att samla in blanketterna som vi sedan hämtade upp på varje förskola. Vi fick in en del blanketter efter hand som vår undersökning pågick.

I vår undersökning har vi till en början observerat pedagogernas och vårdnadshavarnas möten och samtal i tamburen vid lämning och hämtning. En del avdelningar öppnar och stänger gemensamt vilket betyder att de tar emot vårdnadshavare och barn i en och samma tambur, vilket underlättade utförandet av våra observationer. Inför våra observationer pratade vi med pedagogerna på förskolorna för att ta reda på vilka tider som passade vår undersökning. Vi observerade under två veckors tid för att på så sätt få en så klar bild som möjligt av dessa möten och kommunikationer. Vi använde oss av både ljudupptagning och anteckningar till en början men övergick efter några få observationer till att endast föra anteckningar. Detta gjorde vi då vi ansåg att det fungerade bra att protokollföra observationerna direkt. Våra anteckningar bestod av noteringar gällande de möten som innehöll aktivitet eller undervisning. Detta för att sedan kunna diskutera våra observationer och gemensamt kategorisera dem. Vi observerade vid tidpunkter då flera lämnar och hämtar samt vid tidpunkter då färre lämnar och hämtar.

Observationerna utförde vi en och en och delade upp förskolorna emellan oss två. När vi observerade befann vi oss i tamburen och i intilliggande rum, vissa gånger utförde vi någon form av uppgift, som till exempel plocka iordning kläder eller liknande. Detta gjorde vi för att försöka skapa en så naturlig situation som möjligt. Att sitta på en stol och bara lyssna kunde eventuellt verka störande för pedagoger och vårdnadshavare.

Intervjuerna gjorde vi gemensamt med en pedagog i taget. Fem av de sex respondenterna blev intervjuade på sina arbetsplatser. Detta för att respondenterna skulle känna sig trygga och slippa lägga tid på att förflytta sig. En av respondenterna blev dock intervjuad på en intilliggande förskola där två andra respondenter arbetade. Detta på grund av platsbrist på egna arbetsplatsen. Den av oss som utförde intervjun satt mitt emot respondenten medan den som observerade intervjun satt vid sidan av, i blickfånget för både intervjuare och respondent.

Den som intervjuade höll i samtalet samt inspelningen. Vi använde oss av följdfrågor för att kunna vara säkra på att vi uppfattat respondenten korrekt. Observatören förde anteckningar gällande intervjun. Rummet för intervjuerna var detsamma för alla respondenter på respektive förskola. Rummet var på båda ställen ett ostört rum och övriga pedagoger på förskolan var informerade om att rummet var upptaget för intervju. Vi valde att genomföra våra intervjuer under ett lov då det ofta innebär att en del barn är lediga vilket kan ge lite tid över för pedagogerna. De kan således bli intervjuade utan att känna stress över vad som sker i verksamheten.

Vi skickade ut en enkät till samtliga vårdnadshavare via SurveyMonkey. SurveyMonkey är en webbsida där vi kunde konstruera vår enkät. Via webbsidan kunde vi dela ut enkäten via mail till en pedagog per förskola som sedan hjälpte oss att skicka ut den till vårdnadshavarna. Vi valde att konstruera enkäten på så vis att man inte kunde gå vidare till nästa fråga utan att ha lämnat ett svar. Detta gjorde vi för att säkerställa att alla som svarade på enkäten kryssade i svar på samtliga frågor. Vi funderade över våra frågor och formulerade dem så att de skulle vara lätta att förstå samt utan negationer. Våra svarsalternativ gjorde vi så tydliga vi kunde utan att de skulle påminna om varandra och på så vis försvåra för respondenten att välja ett för denne korrekt svar. I början av enkäten hade vi lagt till en kort information om oss samt antalet frågor. I slutet av enkäten lade vi till en sida där vi tackade för deras hjälp med vår studie. Enkäten förhandsgranskade vi innan utskick via mail. En pedagog på varje förskola fick ett mail med länk till enkäten tillsammans med en hälsning från oss som de i sin tur mailade ut till vårdnadshavarna på respektive förskola.

Tillförlitlighet och giltighet

Här följer en beskrivning om hur vi gått tillväga för att säkerställa att vår studie är tillförlitlig och att vår data samlats in på ett trovärdigt sätt.

Det är viktigt att man under insamlandet av empirin ser till att den hela tiden är relevant för studien och kopplad till studiens syfte för att resultatet ska bli tillförlitligt (Thurén 2007, s. 26). Därför var vi noga med att under våra observationer endast lyssna till de samtal som fördes mellan pedagoger och vårdnadshavare, då det är dessa samtal som är relevant för vår studie.

Att vi båda två deltog under intervjuerna, även om den ena endast observerade, gjorde vi för att se om vi tolkat respondenternas svar likvärdigt. Det bidrar till att göra vår studie mer reliabel, det vill säga tillförlitlig (Szkłarski 2011, s. 118). Den som satt bredvid antecknade kroppshållning, betänketid samt ögonkontakt hos respondenten. Detta gjorde vi för att kunna urskilja eventuell osäker alternativt säker attityd inför frågorna hos respondenterna. Orsaken till att en av oss fick observera samt föra anteckningar var att respondenten inte skulle störas av att intervjuaren antecknade under samtalet. Enlig Trost (2012, s. 63) är en intervju utan följdfrågor en intervju av hög reliabilitet. Kvale och Brinkmann menar dock att följdfrågor kan användas för att bekräfta svar och verifiera intervjuarens tolkningar och därmed höja reliabiliteten hos en kvalitativ intervju (2014, s. 214).

Enkäten skickade vi ut till alla vårdnadshavare med en förhoppning om att få in tillräckligt många svar för att enkätens empiri skulle bli tillförlitlig och giltig. Thurén (2007, s. 34) menar att en studies reliabilitet är högre om tillräckligt många människor svarar på en enkät. Man bör, enligt Trost, räkna med en svarsfrekvens på 50-75% vid en enkätundersökning. I annat fall bör man göra en bortfallsanalys där man där man tittar på eventuella orsaker till den låga svarsfrekvensen (2012, s. 147). Även om inte alla svarar är ett större urval sannolikt mer representativt (Trost 2012, ss. 37-38). Dock bör man ha i åtanke att ett för stort bortfall kan betyda att den insamlade datan inte är tillförlitlig (Trost 2012, s. 148). Trost (2012, ss. 69-70) skriver vidare om riskerna med för många frågor vilket kan göra att respondenterna helt enkelt tröttnar på att svara, därför valde vi att endast ha tre frågor i vår enkät. Enkätfrågorna bestod precis som intervjufrågorna av enkla ord utan negationer för att flertalet respondenter skulle förstå frågorna likartat (Trost 2012, s. 63). Vi valde att ha fasta svarsalternativ för att lättare kunna sammanställa resultatet (Trost 2012, s. 72)

Etik

Som forskare har man ett stort ansvar gällande de människor som deltar i studien samt de som eventuellt indirekt kan påverkas av den. Det är därför viktigt att man följer de etiska regler och normer som finns för att säkerställa att forskningen är av hög kvalitet och inte påverkas av yttre faktorer som exempelvis privata eller andras intressen (Vetenskapsrådet 2017, s. 8). Det finns fyra huvudkrav att följa.

Informationskravet och samtyckeskravet.

Inför vår studie delade vi ut ett missivbrev till samtliga vårdnadshavare och pedagoger, tillsammans med en samtyckesblankett. I vårt missivbrev återfanns detaljerad information om vår studie, anledning till studien och vad vi ämnade använda insamlad data till samt hur länge vi kommer att spara data, vilket Vetenskapsrådet (2017, s. 27) påpekar är ett gott forskningsetiskt förhållningssätt. Informationen var både skriftlig och muntlig, dock framförde vi den muntligt till pedagogerna på förskolorna. Vi poängterade att det var frivilligt att delta och lämnade våra kontaktuppgifter om de hade några frågor. Då vårdnadshavarna inte fick någon muntlig presentation av vår studie kunde de kontakta oss vid frågor. Enligt Vetenskapsrådet (2017, s. 26) ska man informera samt få samtycke till en studie. Därför använde vi endast observationer av möten och kommunikationer mellan vårdnadshavare och pedagoger som gett samtycke till deltagande. Av de pedagoger som samtyckt till deltagande valde vi sedan ut några till intervju. Enkäten besvarades anonymt och således behövdes ingen samtyckesblankett för den då informanterna i och med sitt deltagande gav sitt samtycke.

Konfidentialitetskravet

Vi informerade om att undersökningen endast var i forskningssyfte och att allt sköttes konfidentiellt då det är viktigt att skydda deltagarna. Inför observationerna tog vi fram ett arbetssätt gällande de vårdnadshavare som inte ville delta. Detta för att vi skulle kunna undvika de som har svarat att de inte ville delta i observationen. I alla tamburer på förskolorna finns foton och/eller namn på alla barnen. Med hjälp av dessa bilder och namn kunde vi med hjälp av pedagogerna urskilja de som tackat nej till deltagande och kunde således undvika att observera dessa vårdnadshavare.

Det är viktigt att vi som forskare värnar om att det inte går att lista ut vem eller vilka som deltagit i studien. Under vår forskning var vi noga med att respektera vårdnadshavarnas integritet genom att inte använda några namn på personer eller förskola (Löfdahl 2014, s.38). Även Vetenskapsrådet tar upp vikten av att värna om integritet och skydd av privatlivet hos de vi observerar, vi har alltså tystnadsplikt. I vårt resultat refererade vi till vårdnadshavare 1, vårdnadshavare 2 och så vidare samt pedagog 1, pedagog 2 och så vidare. Detta gjorde vi som ett led i att bevara anonymiteten (Vetenskapsrådet 2017, s. 41).

Nyttjandekravet

Detta krav innebär att det insamlade materialet endast får användas i forskningssyfte och inte användas för kommersiellt bruk eller andra icke-vetenskapliga syften (Löfdahl 2014, s. 38).

Samarbetet oss forskare emellan

Gällande arbetsfördelningen oss forskare emellan så bidrog vi så jämlikt som möjligt. Vi observerade båda samt intervjuade och sammanställde insamlad data gemensamt. Denna överenskommelse gjorde vi för att göra klart för varandra vad vi har för förväntningar på varandra och på arbetsfördelningen oss emellan (Vetenskapsrådet 2017, s. 44).

Analys

Vi har lagt stor vikt vid att försöka analysera så noga som möjligt, detta för att försöka nå ett korrekt resultat. Analysen har tagit mycket tid i anspråk, men har samtidigt varit spännande då det krävt mycket eftertanke och reflektion. Vi granskade kritiskt våra resultat samt lade märke till om något ur den tidigare forskning vi tagit upp märktes i våra resultat.

Vi diskuterade våra observationer gemensamt för att se huruvida vi haft samma bild av tamburmötena. Våra observationer sammanställde vi i kvantitativ form. Vi sammanställde antal möten där undervisning togs upp, möten där dagens aktiviteter togs upp samt möten av mer alldaglig karaktär. Vi diskuterade de möten där aktivitet och undervisning togs upp för att gemensamt konkretisera vilken sorts möte det handlat om. Vi frågade oss på vilka sätt vi kunde se att undervisning faktiskt togs upp för att kunna koppla empirin till vårt syfte och därmed också vara relevant (Franzén 2014, s. 66). Vår insamlade data sammanställde vi i en tabell för att få en överblick av de möten vi observerat.

Våra intervjuer transkriberade vi enskilt. Transkriberingarna gjordes samma dag eller senast dagen efter, detta för att ha intervjun färskt i minnet. Vi läste intervjuerna gemensamt. Vi började med att läsa varje intervju för sig för att sedan diskutera den. Vi försökte hitta koder i varje respondents intervju. Genom att använda sig av kodning kunde vi kategorisera likheter i intervjuerna och därmed få en överblick, vilket underlättar vid jämförelserna (Kvale & Brinkmann 2014, ss. 243-244). Vi ville försöka se om vi kunde hitta något mönster i svaren. Dessa mönster ur de olika intervjuerna ville vi försöka jämföra för att se om vi kunde hitta gemensamma koder även här. På samma vis menar Szklarski (2012, ss.106-108) att när man analyserar ska man få fram de mest väsentliga delarna i det man studerar. Det vill säga, man försöker hitta ett sorts mönster i svaren. När vi läste intervjuerna i sin helhet noterade vi även det som observatören skrivit ned angående respondentens kroppshållning och så vidare. Därefter läste vi fråga för fråga och jämförde respondenternas svar för att på så vis även här kunna hitta mönster. Vi letade efter likheter och skillnader i svaren. Vi funderade över hur vi kunde kategorisera de gemensamma mönstren och hur vi skulle sortera dem. Thornberg och Forslund Frykedal (2011, s.55) kallar det för en konstant jämförande analys när man jämför empirin på sådant vis.

Enkätens svar sammanställdes i tabellform. Webbsidan vi använde oss av i skapandet av enkäten sammanställde automatiskt svaren för respektive fråga i varsin tabell. Svaren redovisades även procentuellt. Frågorna och svaren reflekterade vi tillsammans över. Vi diskuterade frågornas och svarens betydelse samt vad svaren kunde ha för betydelse i förlängningen. Vi funderade exempelvis om huruvida svaret att man tror att ett samarbete mellan förskola och hem gynnar barnens utveckling per automatik inte behöver betyda att man faktiskt vill ha ett samarbete. När vi analyserade svaren upptäckte vi att vi kanske borde formulerat oss på ett annat vis. Trost (2012, s. 132) menar att när man bearbetar sitt material lär man sig samtidigt mer om det.

Bronfenbrenners mikro- och mesosystem i vår analys

Vår undersökning bygger på de mesosystem som finns mellan pedagoger och vårdnadshavare. Genom våra observationer kunde vi ta del av samtalen mellan pedagogerna och vårdnadshavarna och därmed studera mesosystemen dem emellan. Bronfenbrenner anser att

desto mer kontakter det finns mellan individernas mikrosystem desto större betydelse har det för barns utveckling, under förutsättningen av att de stödjer och kompletterar varandra (Bronfenbrenner 1996, s. 3). Då vi analyserade empirin från observationerna fick vi en bild av vad samtalen i tamburen handlade om.

Bronfenbrenner menar att individen påverkas av sitt mikrosystem (Bronfenbrenner 1996, s. 7). Detta märkte vi av när vi analyserade intervjuerna och tolkade respondenternas svar. I analysen av observationerna fann vi empiri som eventuellt betyder, i enlighet med Bronfenbrenners teori, att pedagogerna kan ha påverkats av vårdnadshavares mikrosystem.

När vi analyserade resultatet av vår studie reflekterade vi även över vår påverkan av mesosystemen i studien, både vid observationerna men även under intervjuerna. Eventuellt kan vår blotta existens i tamburen vid observationerna påverkat mesosystemens naturliga tillstånd pedagoger och vårdnadshavare emellan. Under intervjuerna kan vår förförståelse för yrket samt det faktum att vi var relativt kända för respondenterna påverkat mesosystemen oss emellan.

Bortfallsanalys

Då vi inte fick så hög svarsfrekvens på vår enkät gör vi här en bortfallsanalys där vi reflekterar över vad det kan bero på, något som Trost menar är relevant vid större bortfall (2012, s. 147). Trost (2012, s. 143) skriver dock att man ofta får en lägre svarsfrekvens vid webbenkäter. Med denna analys kan vi konstatera att beroende på hur vi räknar på svarsfrekvensen så påverkas också tillförlitligheten.

Av de 240 vårdnadshavare som fick enkäten skickad till sig så svarade endast 77 stycken vilket ger en svarsfrekvens på 32,08%. Varför vi inte fick in fler svar kan bero på flera olika saker. Flera av vårdnadshavare är av utländsk härkomst vilket kan innebära att man inte kan svenska språket och därmed inte heller kunnat svara på enkäten. Det kan vara en felaktig mailadress till vårdnadshavaren, e-postlådan kan vara full och då kan inte enkäten levereras eller så kan den fastna i en brandvägg vilket också medför att den inte når fram (Trost 2012, ss. 143-144)

De 240 vårdnadshavare som fick enkäten kan delas upp i 131 familjer. Det kan också vara en anledning till att många inte svarade. Vårdnadshavarna kan ha tänkt att det räcker med att en per familj svarar. Om vi räknar svarsfrekvensen kopplat till familjer istället så får vi en helt annan procent, nämligen 58,77%.

RESULTAT

Här nedan följer resultatet av vår studie. Det presenteras utifrån vad vi kommit fram till i vårt analysarbete. Vi började med att presentera resultatet av våra observationer följt av intervjuerna och därefter kommer en sammanställning av vår enkät. Avslutningvis finns en kortare sammanställning av studiens resultat.

Tamburmöten

Under våra observationer fann vi att de flesta tamburmöten innehöll samtal av sådan art där verksamheten inte diskuterades. Vi har gjort 54 observationer där 35 av dem var av alldaglig natur. De kunde handla om barnets sinnesstämning hemma innan lämning eller under dagen vid hämtning. Samtalen kunde gälla scheman, vädret, föras med eventuella medföljande syskon eller så bestod de endast av artighetsfraser som hej och hur är det. Under 17 av observationer pratade pedagogen om aktiviteter som hade gjorts under dagen. Pedagogerna kunde nämna att barnet varit i skogen, att det varit mycket lek med specifik kompis eller sak eller att de haft sångsamling exempelvis. Vid två observationer kunde vi koppla samtalen till undervisning. En pedagog tar till exempel med mamman och barnet in på avdelningen och visar en blomma barnet gjort dagen innan och barnet sjunger en sång de hade lärt sig om blomman. Pedagogen berättar att de pratar om olika blommor och att de idag har lärt sig en ny. Vid en annan lämning pratade barnet om att det tittat på "Livet i mattelandet" innan de åkte till förskolan. Pedagogen som tog emot frågade vad det handlade om och barnet berättade att det handlade om apor och siffror och att det var lika många apor som siffran visade. Pedagogen svarade att då har du lärt dig lite om matematik.

Tabell 1

Fördelning av tamburmötenas innehåll

	Antal	Procent
Alldaglig karaktär	35	65
Möten där aktiviteter togs upp	17	31
Möten där undervisning togs upp	2	4
Totalt	54	100

På vår frågeställning gällande i vilken utsträckning pedagogerna förmedlar aktiviteter och undervisning i förhållande till verksamhetsmålen såg vi att 65% av de möten vi observerat var av alldaglig karaktär, 31% av dem var av möten där aktiviteter togs upp medan 4% var möten där undervisning togs upp.

Pedagogers syn på tamburmöten dem och vårdnadshavare emellan

Resultatet från våra intervjuer redovisar vi i enlighet med respondenternas svar. I detta avsnitt får vi en inblick i pedagogernas resonemang kring deras tamburmöten och den kommunikation som finns med vårdnadshavare.

Dagliga möten med vissa hinder

Respondenterna uttryckte att tamburmötena är ett tillfälle för information. Både där de själva kan ge information till vårdnadshavarna men även där de får information från vårdnadshavarna. Under intervjuerna framkom det att pedagogerna ibland upplevde svårigheter gällande kommunikationen med vårdnadshavarna. Dessa svårigheter ansåg de berodde på vilken tid barn lämnades eller hämtades. De menade att det vissa tider var färre personal på plats vilket medförde svårigheter till att ta sig tid till samtal. De upplevde dessutom att vårdnadshavarna inte är intresserade av samtal, ofta även det på grund av tidsbrist.

Angående upplevelsen av den dagliga kontakten med vårdnadshavarna i tamburen:

Ja men den är ju den viktigaste tycker jag. Ja, det är den absolut viktigaste och man och ibland blir det jättebra samtal men ibland kanske eh kanske man är sysselsatt med nånting så att man inte kan prata så länge som man skulle vilja eller man har inte den tiden helt enkelt. (Pedagog 6)

Pedagogerna ansåg att de dagliga mötena i tamburen är viktiga och att det förekommer möten med bra kommunikation.

Informationsutbyte vid tamburmöten

Utbytet av information vid hämtning och lämning ansågs av både pedagoger och vårdnadshavare som viktigt.

Respondenterna menade att det är viktigt att få veta barnets dagsform när vårdnadshavare lämnar på förskolan. Detta ville de veta för att kunna möta barnet på ett bra sätt.

Viktig information att få av vårdnadshavarna:

Framförallt lite hur det har varit på morgonen om det är, det är ju alltid lite beroende på vilket barn det är (mm) men det, gärna lite om de vaknat på rätt sida. (Pedagog 1)

Det framkom att pedagoger gärna ville veta om det hänt något speciellt i barnets familj.

...sen är det ju naturligtvis om det händer nå större saker i deras familjeliv eller runt om kring så som påverkar barnen som vi tycker är viktigt att veta för och veta hur jag ska förhålla mig till om det ställs frågor eller om de om de, eller det kan ju va dödsfall, det kan ju va skilsmässa. (Pedagog 5)

Studien visade att det kan vara roligt att få information om lärande hos barnen från vårdnadshavarna:

...jag tycker det är roligt oxå till exempel att eh vi har ju många sångsamlingar hos oss och ibland har vi tittat på varandra här, att tycker dom verkligen det är roligt att vi sjunger för dom sjunger inte med nånting men sen får vi höra hemifrån att dom sjunger alla sångerna hemma och då kan ju det va kul att veta. (Pedagog 6)

Samtliga pedagoger ansåg att det är viktigt att förmedla till vårdnadshavarna vad som gjorts under dagen. Man hävdade dock att verksamheten behövde förmedlas mer. Hälften av pedagogerna ansåg att information angående barnens toalettbesök, matintag och sömn var viktig information att ge vårdnadshavarna då detta är information som pedagogerna upplevde att vårdnadshavare ville ha. Det nämndes också att det är viktigt att informera om det behövs reservkläder på barnens hyllor.

På frågan om vad pedagogen anser vara en viktig information att ge vårdnadshavarna fick vi bland annat följande svar.

...sen tycker jag att det kan vara bra om de har lekt någonting speciellt med någon annan alltså vilket med något barn eller med någon speciell leksak eller så under dagen. Eller om vi har gjort någonting, om vi varit i skogen. (Pedagog 2)

Det här med att man ska tala för vår verksamhet kan jag tycka är viktigt också men jag gör kanske inte det så mycket som jag skulle kunna. (Pedagog 3)

...många föräldrar tycker ju att mat och sovning är det viktigaste dom vill veta, om dom har ätit eller sovit toalettbesök kan va ganska viktiga också. (Pedagog 5)

Ovanstående citat är aktiviteter av alldaglig karaktär där man vill ha information av vårdnadshavarna om hur barnen mår och hur morgonen varit samt om det eventuellt hänt något speciellt i familjen som kan vara bra att veta. Vid hämtning tycker man att det är viktigt att kunna förmedla vårdnadshavarna om hur barnen haft det under dagen

Förmedling av verksamhetsmål vid tamburmöten

Några respondenter anser sig förmedla verksamheten till viss del, utan att konkret nämna läroplansmålen. De menar att de pratar om undervisningen som bedrivits under dagen men att de inte kopplar den till de mål som står i läroplanen. Majoriteten säger sig inte förmedla verksamhetsmålen alls. Pedagoger nämner även InfoMentor som portal att förmedla verksamhetsmålen.

...på sätt och vis gör man nog det men man kanske inte är så tydlig med, tala om att egentligen, att det är just är dom är våra verksamhetsmål... i mitt huvud ingår det ju men det vet ju liksom inte vårdnadshavarna om. (Pedagog 5)

Vi hade som följdfråga om pedagogerna kunde se några möjligheter till att förmedla verksamhetsmålen samt om de såg några hinder till det. De flesta pedagogerna ansåg att de själva kunde bli bättre på det. Det framkom att en bättre kontakt med vårdnadshavare ger bättre möjligheter till förmedling verksamheten.

...det är väl det som gör att man har bättre kontakt med en del föräldrar också, för de kommer när det är lugnare eller, eh, när man är mer personal... (Pedagog 1)

Om att själv bli bättre på att förmedla verksamhetsmålen:

Ja, man kan ju bli bättre på just och trycka på såna saker kanske. Idag har vi lärt oss om det och det och idag har vi jobbat mot dom målen och det ingår i det och ja, förklara. (Pedagog 5)

Det fanns flera hinder till förmedling av verksamhetsmålen enligt pedagogerna. Majoriteten av respondenter nämnde stressade vårdnadshavare samt menade att vårdnadshavarna inte är intresserade av samtal gällande verksamheten. Det framkom dessutom åsikter om att vårdnadshavarna inte är medvetna om vad förskolans verksamhet innebär. Ytterligare orsaker till hinder som pedagogerna nämnde var ett icke gemensamt språk eller en sämre kontakt med vårdnadshavarna vilket också kunde innebära svårigheter till förmedling verksamheten. Pedagogerna nämnde även stor barngrupp, tiden då barn hämtas, stressade pedagoger och annan än vårdnadshavare som hämtar som hinder till att förmedla verksamhetsmålen.

Tankar om ointresserade och omedvetna vårdnadshavare:

Jag upplever inte att föräldrarna är så intresserade [...] jag tror ju att alla är dåligt insatta i hur förskolan jobbar. (Pedagog 1)

Om barn som hämtas av annan än vårdnadshavare:

...sen har vi ju många barn som kanske inte hämtas av vårdnadshavarna utan av någon släkt eller av farmor och farfar eller nåt sånt och då kanske man inte är lika frispråkig. (Pedagog 5)

Om tid då barn hämtas samt stressade vårdnadshavare och språkliga hinder:

...men många gånger så när man, när barnen hämtas så lämnas å typ så här så är man kanske inte jättemycket personal på plats alltid, nä så där kan jag tycka att man har inte den tiden till att liksom fokusera på att nu är den här föräldern här eller också när föräldrarna är stressade [...] Språket kan ju också vara ett hinder, om föräldern inte kan svenska språket. (Pedagog 3)

Pedagog om stor barngrupp och sämre föräldrakontakt:

... det är klart en stor barngrupp kan ju göra att det blir ett hinder med [...] sen är det ju alltid olika vilken förälder det är också, hur de lyfter huvudet och vill föra ett samtal. (Pedagog 4)

Gällande stressade pedagoger:

...det har ju blivit stressigare med åren, det tycker jag ju...från våra sida oxå. (Pedagog 6)

Under intervjuerna framkom det att pedagogerna ansåg att det fanns flera svårigheter för att få till samtal där verksamhetsmålen och därmed också undervisning kunde diskuteras med vårdnadshavarna.

Pedagogers upplevelser av vårdnadshavares vilja till samarbete

Flera av de pedagoger vi intervjuade sa att de inte märkte av en vilja till samarbete från vårdnadshavarnas sida medan de fanns dem som ansåg sig se en vilja till samarbete. Viljan till samarbete menade de visade sig genom att vårdnadshavare kommer in och tar sig tid till samtal med pedagogerna. En vilja till samarbete kunde även visa sig genom att vårdnadshavare ställer högre krav på pedagogerna och att de ställer frågor om verksamheten. På vår följdfråga hur pedagogerna själva gör för att försöka få till ett samarbete med vårdnadshavarna berättade de att de bjuder in vårdnadshavarna i lokalerna och försöker ta sig tid till samtal. Försök att locka/lura in vårdnadshavare genom att inte möta upp i tamburen nämndes.

Det finns olika strategier att nå alla och olika sätt att ge ut information. Sen har vi ju tvåspråkiga som vi också måste tänka på [...] så tänker jag att det är viktigt att man tänker på alla att det inte är någon som känner att dom aldrig får nå information och vissa alltid då. Nä, man får vända och vrida på sig själv lite för och hitta sätt till alla ...det ser ju väldigt olika ut beroende på vilka de är som stiger in i hallen, man får ju anpassa sig liksom. (Pedagog 5)

Angående att locka in vårdnadshavarna på avdelningen:

...vi ska inte va så snabba på att gå ut i hallen utan vi ska låta dom komma in och hämta sina barn, lura in dom lite ehm, tänker jag. (Pedagog 6)

Beträffande om hur vårdnadshavares vilja till samarbete kan märkas av:

...men man märker ju en del är ju, eh, kommer ju in längre i rummet och tar sig tid vid lämning och hämtning på ett annorlunda sätt om man jämför med en del andra.
(Pedagog 1)

Under intervjuerna förekom det även prat om att bjuda in vårdnadshavare till samarbete kring traditioner. Ytterligare möjliga vägar till att nå ett samarbete nämns dropin, föräldramöten samt Infomentor. Dock nämndes även svårigheterna med att få till ett samarbete med vårdnadshavarna.

Vårdnadshavarnas uppfattning

Med hjälp av vår enkät fick vi en bild av vårdnadshavares uppfattning om samarbete mellan hem och förskola. Den gav oss även en inblick i deras syn på informationsutbytet kopplat till undervisning. Bilderna visar respondenternas svar. Över varje bild står enkätfrågan kopplad till respektive svar. Under respektive bild står svarsvalen i procent samt antal svarande. Frågorna redovisas i samma ordning som respondenterna fick besvara dem i enkäten.

Tabell 2

Hur ofta berättar pedagogerna för dig om vad ditt barn lärt sig under dagen?

	Antal	Procent
Dagligen	11	14,28
Veckovis	49	66,23
Ibland	13	16,88
Aldrig	4	5,19
Totalt	77	100

Tabellen visar att 49 respondenter får veckovisa berättats för sig om vad deras barn lärt sig på förskolan. 11 stycken får det dagligen, medan 13 får det ibland och fyra stycken aldrig fått berättat för sig vad deras barn lärt sig.

Tabell 3

Tror du att barnens utveckling gynnas av samarbete mellan dig och förskolan?

	Antal	Procent
Ja	70	90
Nej	0	0
Till viss del	7	10
Vet inte	0	0
Totalt	77	100

Tabellen visar att 70 av 77 respondenter tror att ett samarbete mellan förskola och hem gynnar barnens utveckling. 7 stycken tror att utvecklingen gynnas till viss del.

Tabell 4

Anser du att du har möjlighet att fråga om vad ditt barn har lärt sig under dagen?

	Antal	Procent
Ja	74	96,1
Nej	3	3,9
Totalt	77	100

Tabellen visar att 74 av 77 respondenter anser att de har möjlighet att fråga vad deras barn lärt sig under dagen. 3 stycken anser sig inte ha möjlighet att fråga.

Enkäten gav oss svaren på frågeställningen gällande vilken uppfattning vårdnadshavarna har om samarbetet mellan hem och förskola samt informationsutbytet kopplat till undervisning i tamburen.

Sammanfattning

Vår studie visar att de flesta pedagoger anser att den dagliga kontakten med vårdnadshavarna är viktig. Det är ett tillfälle för informationsutbyte pedagoger och vårdnadshavare emellan. Studien visar att även om de flesta vårdnadshavare anser sig få veta veckovis vad deras barn lärt sig så har studien inte visat detta. Pedagogerna anser själva att de borde bli bättre på att förmedla verksamheten och dess mål men att de samtidigt anser att det finns flera hinder för att detta ska kunna ske. Pedagogerna anser att det finns ett ointresse för förskolans verksamhet hos vårdnadshavarna. Vårdnadshavarna tror dock att ett samarbete mellan förskolan och hemmen gynnar barnens utveckling.

DISKUSSION

Här nedan följer en resultatdiskussion där vi kopplar resultatet av vår studie till syfte, bakgrund och vald teori. Sedan följer en metoddiskussion där vi behandlar de metoder vi använde oss av i vår studie. Vi reflekterar över de val vi gjort och vi granskar kritiskt vårt tillvägagångssätt. Vi avslutar sedan med didaktiska konsekvenser utifrån resultatet av vår forskning.

Resultatdiskussion

Tamburens mikrosystem

Bronfenbrenner menar som ovan beskrivet att alla individer har sitt egna microsystem (Imsen 2000, ss. 72-78). I dessa mikrosystem ryms individens vardag där familj, arbete och skola ingår. Detta innebär alltså att en pedagogs mikrosystem innehåller förutom familj även barn och kollegor på förskolan. I en vårdnadshavares mikrosystem ingår familj, yrke och skola. Pedagoger och vårdnadshavare ingår med andra ord inte i varandras mikrosystem, såvida de inte ingår i samma familj eller är kollegor. Förskolan är en del av barnens mikrosystem så även dessa finns naturligtvis med i tamburen men de ingår inte i vår studie.

Pedagogerna pratar under intervjuerna flera gånger om att tiden är en faktor. Den räcker helt enkelt inte till. De berättade att de upplever yrket mer stressfyllt nu, pedagogerna som individer känner av sitt mikrosystems påverkan. Studien visar inte på någon form av gemensam strategi för deras tamburmöten, något som Ottosson (2009, s. 270) nämner är en av förutsättningarna för att klara av sitt yrke. Pedagogerna behöver nå en gemensam plan för dessa rutinsituationer och nå en förståelse för konsekvenserna av ett väl fungerande, eller icke väl fungerande samarbete. Ottosson (2009, s. 259) anser att en icke fungerande kontakt till och med kan missgynna barns utveckling. Vi menar utifrån Ottossons resonemang att pedagogerna behöver diskutera fram en gemensam plan för hur de ska försöka nå ett samarbete. Under dessa diskussioner kan de, som Kennedy (1999, ss. 59-60) beskriver, ta till vara på varandras enskilda kompetens för att bygga upp kompetensen i arbetslaget. Den förhöjda kompetensen i både arbetslaget och hos den enskilde pedagogen medför att alla pedagoger känner sig mer säkra på sin sak. Pedagogernas enskilda mikrosystem påverkar därmed varandras mikrosystem. En ökad kompetens som både Hirsto (2012, ss. 101-104), Bruce och Riddersporre (2012, s. 208) och Vuorinen et al. (2014, ss. 157) påtalar behövs för att nå ett gynnsamt samarbete.

Under intervjuerna var det tydligt att pedagogerna ansåg att vårdnadshavares ointresse, okunskap och stressade liv var en starkt bidragande orsak till att de inte förmedlade verksamhetens mål på ett sådan vis de egentligen ville göra. De ansåg alltså, i enlighet med Bronfenbrenners teori (Bronfenbrenner 1996, s.7), att vårdnadshavarnas mikrosystem påverkade dem och var en av förklaring till den stress pedagogerna menade fanns hos vårdnadshavarna. Under våra intervjuer menade pedagogerna att vårdnadshavarna inte är intresserade eller ens har kunskap om förskolans verksamhet. Pedagogerna anser alltså att vårdnadshavarna saknar kunskap om deras yrke, vilket som sagt är en del av pedagogernas mikrosystemen. Detta var något som även Vuorinen et al. (2014, s. 155) såg i sin studie. Precis som i vår studie framkom det att pedagogerna anser sig försöka förmedla verksamhetsmålen och undervisningen och därmed också försöka utveckla mesosystemen. Enligt pedagogerna som Vuorinen et al. (2014, s. 155) intervjuat hade vårdnadshavarna ett större intresse för barnens sociala och språkliga utveckling. Pedagogerna i vår studie lyfte att vårdnadshavarna mest är intresserade av hur barnen ätit, sovit och dess toalettbestyr. Då pedagogerna upplever

att det är just information av mer alldaglig karaktär vårdnadshavare vill ha är det just en sådan information de ger. Men kan man ha ett intresse av något som man inte vet något om och vems ansvar är det att ge inblick och skapa ett intresse för förskolans verksamhet, det vill säga pedagogernas och även barnens mikrosystem?

Mesosystemen pedagoger och vårdnadshavare emellan

Enligt Bronfenbrenners teori så påverkar individerna varandra genom sina relationer och dessa relationer kallar han för mesosystem. Bronfenbrenners teori innebär att det är samspelet mellan de olika miljöerna, såsom förskolan och hemmet, som påverkar barns utveckling (Bronfenbrenner 1996, s. 3). Det är därför viktigt att pedagogerna och vårdnadshavarnas mesosystem fungerar bra.

I vår studie fann vi en del motsägelser vilket helt enkelt kan betyda att vårdnadshavare och pedagoger uppfattar samma situation lite olika. Detsamma gäller även oss som forskare. Under våra observationer framgick det exempelvis att endast 4% av samtalen var av sådan natur att undervisning diskuterades. Detta samtidigt som lite drygt 66% av vårdnadshavarna menar att de varje vecka får reda på saker som deras barn lärt sig. Dessutom ansåg sig pedagogerna behöva bli bättre på att förmedla verksamhetsmålen mer frekvent då de menade att de inte gjorde detta speciellt ofta. Vad gäller det faktum att pedagogerna inte påtalar verksamhetsmålen ofta kanske inte är relevant egentligen. Eller så är det något som i mesosystemen behöver förbättras för att vårdnadshavarna ska få en chans att bli insatta och förstå förskolans verksamhet bättre. Vi menar att det är svårt för vårdnadshavarna att få en inblick i vilken sorts undervisning som bedrivs i förskolan. Detta påstående grundar vi på det faktum att vi inte observerade mer än ett fåtal samtal kopplat till undervisning. Hirsto (2010, ss. 104-105) hävdar att om vårdnadshavarna inte får den informationen av pedagogerna kan de inte heller förväntas bli delaktiga i barnens utveckling.

I läroplanen står det klart och tydligt att förskolans arbete ska ske i nära och förtroendefullt samarbete med vårdnadshavarna (Lpfö 98 2016, s. 13). Läroplanen ingår som sagt i Bronfenbrenners makrosystem (Imsen 2000, ss. 72-78). Det kan självklart vara svårt att nå fram om man som pedagog känner att det inte finns något intresse hos vårdnadshavarna. Hirsto (2010, s. 100) påstår dock i sin studie att pedagogerna många gånger saknar reell kunskap för hur man ska agera för att nå ett gott samarbete, alltså utveckla mesosystemen pedagoger och vårdnadshavare emellan. Vuorinen et al. (2014, s. 157) samt Bruce och Riddersporre (2012, s. 208) lyfter även de i sina studier att en viss kunskap behövs, då i form av social kompetens och förmåga att kommunicera. Det kanske kan vara så att pedagogernas förutfattade meningar om bristen på intresse och kunskap hos vårdnadshavarna påverkar dem i deras försök till samarbete och utvecklandet av mesosystemen dem emellan.

Flera studier påpekar att ett gott samarbete gynnar barnens utveckling (Sandberg och Ottosson 2010, s. 748, Vuorinen et al. 2014, s. 149, Sandberg och Vuorinen 2008, s. 160, Tallberg Broman 2009, s. 234, Hirsto 2010, s. 99). Förskolor har varje år föräldramöten och enskilda utvecklingssamtal, det bedrivs i vissa fall även samråd. Pedagoger i vår studie nämnde även Infomentor som en plattform för kommunikation av verksamheten. Detta sammantaget med de dagliga mötena i tamburen betyder att det finns flera arenor där samarbete kan bedrivas i olika former. Pedagogerna har flera olika arenor att delge vårdnadshavare information om och skapa förståelse för förskolans verksamhet samt där pedagoger och vårdnadshavare kan delge varandra information och på så vis skapa goda mesosystem och därmed också nå ett gott samarbete (Sandberg och Vuorinen 2008, ss. 159-160). Mycket handlar om kommunikation,

om man inte kommunicerar och skapar en relation är det svårt att få till ett samarbete. Under våra intervjuer menade pedagogerna att en bra relation gör det lättare att lyfta fram undervisningen genom att man påvisar eller berättar vad barnet lärt sig under dagen. De menar alltså att mer utvecklade mesosystemen gör det lättare att påverka varandras mikrosystem, vilket i förlängningen bland annat innebär att barnens utveckling gynnas.

För att nå ett gynnsamt samarbete krävs kommunikation och i den dagliga kontakten finns möjlighet till att skapa förtroendefulla och goda relationer, eller mesosystem. Genom att kommunicera mer med vårdnadshavarna om deras barn kan de båda parterna dra nytta av varandras kunskap (Kennedy 1999, s. 54). Bronfenbrenner (1996, s. 3) påstår att samspelet mellan olika miljöer, i det här fallet mellan hem och förskola är viktig och påverkar barnens utveckling. Givetvis är samtal av alldaglig karaktär också viktiga, framför allt för att skapa en tillförlitlig relation. Då 65% av samtalen i tamburen är av alldaglig karaktär visar dessa siffror att de finns god möjlighet till att skapa bra relationer med vårdnadshavarna, ett fungerande samarbete är en förutsättning menar Bronfenbrenner (1996, s. 4).

Som tidigare nämnt lyfte en del av pedagogerna i vår studie en webbaserad plattform kallad Infomentor som de använde sig av för att nå ut med verksamhetsmålen och vad de gör för att nå dem. De menade att det är här mycket fokus på just den biten läggs och då kan alla vårdnadshavare som vill läsa om vad som händer på förskolan. De berättade även att en del vårdnadshavare nämner vad de sett på Infomentor. Detta medför i sådana fall en chans till kommunikation om det specifika tillfället. Det är just denna kommunikation som är så viktig för att skapa ett gynnsamt samarbete. Sandberg och Vuorinen (2008, ss. 159-160) hävdar att ett ökat samarbete på flera olika sätt skapar en förståelse för förskolan hos fler vårdnadshavare. Även Kennedy (1999, s. 54) påtalar vikten av att utbyta erfarenheter som en grund till utveckling.

Av vårdnadshavarna svarade hela 90% att de trodde att ett samarbete mellan förskola och hem är gynnsamt, medan övriga 10% trodde att det till viss del är gynnsamt. Om det är synonymt med att de faktiskt vill ha ett samarbete vet vi inte men möjligheten finns. I läroplanen (Lpfö 98 2016, s. 5) står det att förskolan har som uppgift att genom samarbete med vårdnadshavare skapa möjligheter för barns utveckling. I förskolan behöver alltså mesosystemen pedagoger och vårdnadshavare emellan utvecklas för att bland annat barnens mikrosystem ska kunna påverkas i en positiv riktning. Flertalet av pedagogerna påtalade att de märkte ovilja hos vårdnadshavarna till samarbete. Kan man som pedagog då välja att inte fortsätta försöka nå ett samarbete? Ligger ansvaret för att nå ett gott samarbete hos pedagogerna eller hos vårdnadshavare eller är det ett gemensamt ansvar? Vi menar att som pedagog ska du i enlighet med läroplanen försöka nå ett samarbete och till en början ligger därmed ansvaret hos oss som pedagoger. Ottosson (2009, s. 270) säger att om man som pedagog visar glädje och kunnighet samt intresse och vilja till samarbete har man stora möjligheter att nå ett gott samarbete med vårdnadshavare. Det är pedagogerna som har kunskapen om verksamheten. Det är pedagogerna som behöver ha gemensamma strategier för hur vi ska nå en samarbete med vårdnadshavarna. Flising, Fredriksson och Lund (1996, s. 16) hävdar att det är en förutsättning för att lyckas i sin yrkesroll. I våra intervjuer lyftes professionaliteten hos oss som pedagoger. Det påpekades vikten av att se till att alla barn och vårdnadshavare fick ta del av verksamheten. Man får som pedagog inte glömma av någon eller låta någon falla mellan stolarna. Om så sker kan man inte nå ett samarbete med just den vårdnadshavaren. Att bibehålla samarbetet och vårda det åligger dock båda parter menar vi.

Även språk nämns av pedagogerna i vår studie som ett hinder för samarbete och rent av för kommunikation. Sandberg och Vuorinen (2007, s.102) tar upp att man i andra länder har olika syn på verksamheten och pedagogens roll. Uppfostran kan i andra länder ha större vikt än utbildningen, därför har pedagogen en stor roll i barnens uppfostran. Detta är ett exempel på Bronfenbrenners makrosystem där olika kulturer påverkar på olika sätt (Imsen 2000, ss. 72-78). Till skillnad från här där omsorg, trygghet och undervisning genomsyrar verksamheten och förskolan endast ska vara ett stöd för vårdnadshavarnas fostran av sina barn (Lpfö 98 2016, s. 5). Pedagogerna behöver alltså ha detta i åtanke när de försöker skapa ett samarbete med vårdnadshavare av annan härkomst.

Av egna erfarenheter vet vi att när barn ska bli blöjfria bedrivs ett nära samarbete mellan förskola och hem. Vårdnadshavare delger pedagogerna information om hur det går hemma och vice versa. Parterna delar tips och samtalar om hur man bäst ska gå till väga. Dessa mesosystem påverkar i allra högsta grad barnens utveckling (Imsen 2000, ss. 72-78). Detta nära samarbete menar vi borde kunna implementeras även gällande förskolans verksamhetsmål. Det kanske inte är själva verksamhetsmålen i sig som behöver redovisas för vårdnadshavarna i tamburen, men vi menar att ett större utrymme för samtal om den undervisning som faktiskt bedrivs på förskolan behövs. Vår studie visar som sagt att vid den absolut största delen tamburmöten förs all dagliga samtal. Dessa samtal fyller naturligtvis sin funktion även de. Pedagoger behöver lyfta med vårdnadshavare schematiska frågor, toalettbesök och samtal om händelser i familjers liv som till exempel nattsömn eller skilsmässa och så vidare. Dessa samtal är både nödvändiga och relationsskapande. Men om vi vill gynna barnens utveckling, höja vår måluppfyllelse och till med statusen på vårt yrke behöver vi som pedagoger lyfta vår profession och verksamheten i stort. Vi som pedagoger behöver få med fler vårdnadshavare på tåget mot en ljusare framtid.

Exosystemen och makrosystemens eventuella påverkan av tamburmöten

I Bronfenbrenner utvecklingsekologiska modell finns allra ytterst makrosystemet. Han hävdar att där finns lagar, kultur, ekonomi, politik och så vidare (Imsen 2000, ss. 72-78). För förskolans del innebär det att bland annat skollagen och vår läroplan är en del av makrosystemet. Dessa båda spelar en stor roll gällande verksamhetens innehåll. Makrosystemet påverkar både vårdnadshavare och pedagoger i sitt yrke och som individ. Innanför makrosystemet kommer exosystemet vilket även det påverkar vårdnadshavare och pedagoger då exosystemet innehåller massmedia, släkt och närsamhälle (Imsen 2000, ss. 72-78). Exosystemet påverkar vårdnadshavares och pedagogers erfarenheter exempelvis genom massmedias framställan av förskolan.

Under intervjuerna pratade pedagoger om att verksamheten behöver lyftas mer. Flising, Fredriksson och Lund (1996, s. 17) hävdar att om så görs, om pedagoger kan informera vårdnadshavare om verksamheten och dess mål och genom den informationen skapa goda samarbeten bidrar det även till en förhöjd status av såväl yrke som individ. Det är alltså inte bara pedagogen som individ som får en förhöjd status utan detta påverkar även statusen på förskolan som del av Bronfenbrenners exosystemet och makrosystem. I vår studie framkom det dock att majoriteten av pedagogerna inte förmedlar verksamhetsmålen alls. Vår studie visade dock även att pedagogerna menar att man behöver rannsaka sig själv och bli mer tydliga med vad verksamheten innebär. Pedagogerna ansåg samtidigt att en bra daglig kontakt ökar möjligheterna för en bättre förmedling av våra verksamhetsmål. Hirsto (2010, ss.104-105) anser att pedagogerna behöver ge vårdnadshavare mer information för att de ska kunna få en förståelse för förskolans verksamhet. Om pedagoger till största delen pratar om leksaker,

mat, aktiviteter och dagens väder utan att koppla det till verksamhetsmål och undervisning, då kan de inte heller förvänta sig att vårdnadshavarna ska ha kunskap om vilken sorts verksamhet som faktiskt bedrivs. Om pedagogerna inte fyller mesosystemen med meningsfulla samtal gällande förskolans verksamhet och undervisningen som bedrivs där i enlighet med verksamhetsmålen, då kan de inte förvänta sig en påverkan av vårdnadshavares mikrosystem.

Kan pedagogerna nå ett gott samarbete kan de i enlighet med Bronfenbrenners (1996, s. 3) teori positivt bidra till utvecklingen, inte bara hos barnen utan även hos sig själva och samhället, exosystemet och makrosystemet, i stort. Det vill säga, kan de nå ett gott samarbete med vårdnadshavare gällande exempelvis matematik gynnar det barnens matematiska utveckling. Detta kan i sin tur innebära en högre matematisk kunskap överlag i exosystemet, det vill säga samhället. Vårdnadshavarna kan ta del av hur pedagogerna arbetar på förskolan och kan med hjälp av den kunskapen stötta sitt barn i den matematiska utvecklingen. Pedagogerna behöver få till gynnsamma mesosystem mellan sina egna och vårdnadshavares mikrosystem för att dessa sedan ska kunna påverka exo- och makrosystemen. De förändrade makro- och exosystemen vänder sedan inåt och påverkar individen och dess mikrosystem igen (Imsen 2000, ss. 72-78).

METODDISKUSSION

Under våra observationer var vi fullt synliga för både pedagoger och vårdnadshavare vilket kan ha påverkat deras beteende. Detta var dock inget vi upplevde, snarare gjorde det faktum att vi båda är någorlunda kända både bland både pedagoger och vårdnadshavare att de inte verkade bry sig speciellt mycket om att vi befann oss i tamburen. Empirin från våra observationer använde vi sedan för att konstruera våra intervjufrågor, något som Szklarski (2011, s. 110) säger kan bidra till att förtydliga det man studerar. När vi först kom till förskolorna för våra observationer fick vi vid något enstaka tillfälle kommentarer från pedagoger om att vi skulle vara där för en form av kontroll av deras yrkesutövande. Även om vi uppfattade det som lite skämtsamt så kan det ändå ligga någon form av osäkerhet bakom ett sådant uttalande, vilket kan ha bidragit till att pedagogen inte agerat helt naturligt. Att pedagogerna och vårdnadshavarna inte var medvetna om precis det vi ville studera tror vi dock medförde ett mer naturligt beteende. På en av förskolorna hade vi en större grupp pedagoger och vårdnadshavare som tackade nej, eller inte ens besvarade medgivandebblanketten. En bidragande orsak till det tror vi är att just den förskolan har en större del utländska familjer. Språkliga hinder kan då ha varit en orsak. Vårdnadshavarna kanske helt enkelt inte förstod blanketten. Dessutom kan pedagogerna ansett att det faktum att de har svårt att kommunicera med dessa vårdnadshavare vara skäl till att inte vilja delta i studien.

Vi utförde våra intervjuer efter vi var färdiga med observationerna. Detta för att vi skulle kunna ha en bättre inblick i respondenternas arbete och därmed kunna ha en bättre förståelse för hur de arbetar. Alla som deltog i intervjun var som sagt kända för oss och i och med det så kunde vi relatera till deras svar. Att intervjuas och bli intervjuad av kända personer är både på gott och ont. Det som var positivt var att intervjun skedde på respektive pedagogs arbetsplats där de känner sig trygga samt att vi var kända för dem gjorde att intervjun blev lite mer avslappnad. Det som kan vara negativt med att intervjuas och bli intervjuad av en känd person kan vara att man kanske har en form av förförståelse. Just förförståelse var något vi tänkte på under våra intervjuer gällande oss själva. Vi försökte tänka bort vår egen erfarenhet för att på så vis vara mer mottagliga för respondenternas åsikter och funderingar (Westlund 2011, s. 64). Detta var något vi upplevde som relativt svårt då man ofta kände igen sig i pedagogernas svar. Då vi skrev vår diskussion funderade vi på hur vi framställde pedagogers uttalanden och därmed också pedagogen som individ. Även om vi säkerställt att allt är anonymt så kan ändå pedagogen känna igen sitt eget uttalande. I samband med vår egen analys av uttalandet och i koppling till forskning funderade vi om pedagogen som känt igen sig själv eventuellt kunde uppleva en form av förnärmelse. Vi valde dock att bortse från denna oro då vi ansåg att studiens resultat att diskutera och det faktum att ingen annan skulle kunna identifiera vem som sagt vad var mer relevant.

Fördelen med att skicka en enkät var att det skulle ge oss en snabb och överskådlig bild av respondenternas svar. Nackdelen är att dock svaren är ytliga. Hade vi intervjuat vårdnadshavare hade vi kunnat ställa följdfrågor och kanske hade intervjuer gett en mer rättvisare bild av studien. Dock hade vi inte den tiden och även om vi inte har hela bilden så har vi trots allt fått fler svar än vi kunnat få om vi valt intervju istället för enkät. Vi insåg i efterhand att vi borde skickat ut enkäten till en vårdnadshavare per familj. Detta kanske kunde besparat oss vår bortfallsanalys vilket Trost (2012, s. 147) anser man behöver göra vid en låg svarsfrekvens. Att vårdnadshavare ansett att det räckt med att en svarade på enkäten kan eventuellt ha varit en bidragande orsak till vår låga svarsfrekvens. Det kan vara så att de vårdnadshavare som redan har ett intresse för förskolans verksamhet var de som svarade på

enkäten medan de som inte svarade helt enkelt inte är intresserade. Vi borde dessutom haft enkäten i pappersform som alternativ samt räknat med att flera kanske inte hade kunskaper nog i svenska språket för att kunna svara på en enkät. Vad gäller enkätfrågornas utformning anser vi att vi borde kopplat samman dem mer med intervjufrågorna för att på så vis få två sidor av samma mynt. När vi analyserade svaren blev vi medvetna om att en annan formulering kanske borde varit bättre. Det var just tillsammans med respondenternas svar som vi blev medvetna om att en annan formulering kanske gett oss en mer sann bild av det studerade området (Trost 2012, s. 132). Frågan om hur ofta pedagoger berättar för vårdnadshavare om vad barnets lät sig under dagen borde formulerats på annat vis. Om vi istället frågat hur ofta berättar pedagogerna för dig om aktiviteter och den utveckling som aktiviteten medför för ditt barn. Dessutom borde vi haft med en fråga om huruvida vårdnadshavarna ville ha ett samarbete med förskolan kring undervisning.

Avslutningsvis så anser vi att vi genomfört vår studie efter bästa förmåga. Även om empirin inte samlats in helt enligt konstens alla regler eller blivit analyserat på ett fullgott vis så anser vi ändå att vår studie är relevant för vårt yrkesutövande. Studien kan förhoppningsvis bidra med nya tankesätt kring tamburmöten hos pedagoger.

DIDAKTISKA KONSEKVENSER

Ett samarbete mellan hem och skola där man tar tillvara på erfarenheter och kunskaper hos både vårdnadshavare och pedagoger är viktigt, då det är gynnsamt för barnens utveckling (Sandberg och Ottosson 2010, s. 748, Vuorinen et al. 2014, s. 149, Sandberg och Vuorinen 2008, s. 160). Det är därför det behöver jobbas vidare med att få en så god kontakt som möjligt. Den stress som pedagogerna säger sig märka av både hos sig själva och hos vårdnadshavare är ett resultat av det hektiska samhälle vi i dag lever i. Vi måste rannsaka oss själva och inse att ansvaret för att nå ett gott samarbete måste ligga på oss pedagoger. Vi kan inte förvänta oss att vårdnadshavare utan insyn i verksamheten och fullgod information om varför de behövs ska ta eget ansvar för att nå detta gynnsamma samarbete. Vi pedagoger kan inte förvänta oss en högre status om vi inte själva jobbar för att nå den, något som Flising, Fredriksson och Lund (1996, s. 17) påpekar. Som pedagog måste man inse att det är stor skillnad på innebörden i hur man använder olika begrepp, som till exempel att titta på myror eller forska om myror. Det vill säga, det är stor skillnad på att ha sett en myra eller att ha forskat om myran och lärt sig något om den. Vi anser att andelen samtal med verksamhetens undervisning som fokus behöver bli större. Om man som pedagog anser det viktigt att berätta för vårdnadshavaren vilken leksak barnet lekt med under dagen så bör dock den sortens samtal enligt oss varvas med långt fler samtal kopplat till förskolans verksamhetsmål. Precis som det framkom i vår studie måste professionaliteten få ett större utrymme även i tamburen i mötet med vårdnadshavarna. Genom, som pedagogerna i vår studie föreslog, öppet hus och att bjuda in vårdnadshavarna in i lokalerna när de hämtar sina barn kan pedagogerna skapa förståelse för verksamheten och därmed också yrkesgruppen i sig. I enlighet med Bronfenbrenner kan då dessa positiva utbyten genom mesosystemen mellan individernas mikrosystem även påverka samhällets, alltså exosystemets, uppfattning om förskolan på ett positivt sätt. Detta medför även en högre status av verksamheten och yrket. Det kan också vara positivt inför barnens skolgång om vårdnadshavarna redan under barnens förskoleår insett vikten av deras roll i barnens utveckling.

I den egna verksamheten betyder som sagt ett ökat samarbete en ökad måluppfyllelse för verksamheten utöver de positiva effekterna på barns utveckling (Sandberg och Ottosson 2010, s. 748, Vuorinen et al. 2014, s. 149, Sandberg och Vuorinen 2008, s. 160). Om man som pedagog kan granska sin yrkesroll och utövandet därav, både individuellt och i arbetslaget ökar både det individuella samt det kollegiala lärandet kring väl fungerande tamburmöten. Kennedy (1999, ss. 59-60) påtalar vikten av en ökad kompetens i arbetslaget. Redan vid inskolningssamtalen kan pedagogerna sedan lyfta vikten av ett väl fungerande samarbete kring barnen för att redan då skapa en förståelse hos vårdnadshavarna. Pedagogerna kan även försöka nå ett samarbete med vårdnadshavare vid föräldramöten och utvecklingssamtal. Sandberg och Vuorinen (2008, ss. 159-160) lyfter i sin studie att olika former av samarbete är gynnsamt.

REFERENSER

- Allmänna råd med kommentarer för förskolan.* (2013). Stockholm: Skolverket Tillgänglig på Internet: <http://www.skolverket.se/publikationer?id=3139>
- Bronfenbrenner, U. (1996). *The ecology of human development [Elektronisk resurs]: experiments by nature and design.* Cambridge, MA: Harvard University Press
- Bruce, B & Riddersporre, B (2012). *Kärnämnen i förskolan: nycklar till livslångt lärande.* 1. utg. Stockholm: Natur & Kultur
- Dahlgren, LO & Johansson, K (2011). *Fenomenografi.* Fejes, A & Thornberg, R (red.). *Handbok i kvalitativ analys.* 1. uppl. Stockholm: Liber ss. 122-134.
- Fejes, A & Thornberg, R (2011). Kvalitativ forskning och kvalitativ analys. Fejes, A & Thornberg, R (red.). *Handbok i kvalitativ analys.* 1. uppl. Stockholm: Liber ss. 13-37.
- Flising, L, Fredriksson, G & Lund, K (1996). *Föräldrakontakt: en bok om att skapa, behålla och utveckla ett gott föräldrasamarbete: en handbok.* Stockholm: Informationsförl.
- Forskningsetiska principer inom humanistisk-samhällsvetenskaplig forskning.* (2002). Stockholm: Vetenskapsrådet
Tillgänglig på Internet: http://www.cm.se/webbshop_vr/pdf/etikreglerhs.pdf
- Franzén, K, (2014). De yngsta barnen, exemplet matematik. Löfdahl, A, Hjalmarsson, M & Franzén, K (red.). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori.* 1. uppl. Stockholm: Liber ss 58-68.
- God forskningssed [Elektronisk resurs].* Reviderad utgåva (2017). Stockholm: Vetenskapsrådet
Tillgänglig på Internet: <https://publikationer.vr.se/produkt/god-forskningssed/>
- Hirsto L (2010). Strategies in Home and School Collaboration among Early Education Teachers, *Scandinavian Journal of Educational Research*, 54(2) ss 99-108, DOI:10.1080/00313831003637857
- Imsen, G (2000). *Elevens värld: introduktion till pedagogisk psykologi.* Lund: Studentlitteratur
- Jakobsson A (2012). Sociokulturella perspektiv på lärande och utveckling - Lärande som begreppsmässig precisering och koordinering *Pedagogisk Forskning i Sverige* 2012 årg 17 nr 3-4 ss. 152-170
- Kihlström, S. (2007). Fenomenografi som forskningsansats. I Dimenäs, J. (red.). *Lära till lärare: att utveckla läraryrket - vetenskapligt förhållningssätt och vetenskaplig metodik.* 1. uppl. Stockholm: Liber
- Kennedy, B (1999). *Glasfåglar i molnen: om temaarbete och dokumentation ur en praktikers perspektiv.* Stockholm: HLS
- Kvale, S & Brinkmann, S (2014). *Den kvalitativa forskningsintervjun.* 3. [rev.] uppl. Lund: Studentlitteratur

- Lundgren, U, Säljö, R & Liberg, C (red.) (2014). *Lärande, skola, bildning: [grundbok för lärare]*. 3., [rev. och uppdaterade] utg. Stockholm: Natur & kultur
- Läroplan för förskolan: Lpfö 98*. [Ny, rev. uppl.] (2016). Stockholm: Skolverket
- Löfdahl, A (2014). God forskningsed – regelverk och etiska förhållningssätt. Löfdahl, A, Hjalmarsson, M & Franzén, K (red.). *Förskollärarens metod och vetenskapsteori*. 1. uppl. Stockholm: Liber ss. 32-43
- Ottosson, L. (2009). Samverkan mellan föräldrar, lärare och andra professionella. I Sandberg, Anette (red.). *Med sikte på förskolan: barn i behov av stöd*. 1. uppl. Lund: Studentlitteratur ss.259-277
- Persson, E & Campner, E (2000). *Vardagsperspektiv: pedagogens syn på läroplanen för förskolan*. Stockholm: Gothia
- Sandberg A & Ottosson L (2010). Pre-school teachers', other professionals', and parental concerns on cooperation in pre-school – all around children in need of special support: the Swedish perspective, *International Journal of Inclusive Education*, 14(8), ss 741-754, DOI: 10.1080/13603110802504606
- Sandberg, A & Vuorinen, T (2007). *Hem och förskola: samverkan i förändring*. 1. uppl. Stockholm: Liber
- Sandberg A & Vuorinen T (2008) Preschool–home cooperation in change, *International Journal of Early Years Education*, 16(2) ss 151-161, DOI:10.1080/09669760802025165
- Szklarski, A (2011). Fenomenologi som teori, metodologi och forskningsmetod Fejes, A & Thornberg, R (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. 1. uppl. Stockholm: Liber ss. 106-120.
- Säljö, R (2010). *Lärande i praktiken: ett sociokulturellt perspektiv*. 2. uppl. Stockholm: Norstedts
- Tallberg Broman I (2009) "No parent left behind": Föräldradeltagande för inkludering och effektivitet *Educare*, 2-3 ss 221-240 <http://hdl.handle.net/2043/11368>
- Thurén, T (2004). *Vetenskapsteori för nybörjare*. Stockholm: Liber
- Trost, J (2012). *Enkätboken*. 4., uppdaterade och utök. uppl. Lund: Studentlitteratur
- Vuorinen T, Sandberg A, Sheridan S & Williams P (2014) Preschool teachers' views on competence in the context of home and preschool collaboration, *Early Child Development and Care*, 184(1) ss 149-159, DOI:10.1080/03004430.2013.773992
- Westlund, I (2011) Hermeneutik. Fejes, A & Thornberg, R (red.). *Handbok i kvalitativ analys*. 1. uppl. Stockholm: Liber ss. 62-79
- Åberg, A & Lenz Taguchi, H (2005). *Lyssnandets pedagogik: etik och demokrati i pedagogiskt arbete*. 1.uppl. Stockholm: Liber

BILAGOR

Bilaga 1

HÖGSKOLAN I BORÅS

Informationsbrev

Datum

Till vårdnadshavare med barn på ...(förskolans namn)....

Vi heter Annelie Johansson och Susanne Lagerstedt Johansson och studerar till förskollärare vid Högskolan i Borås, Akademin för bibliotek, information, pedagogik och IT. Under sista terminen ska vi studenter genomföra ett examensarbete där ett valt område skall undersökas.

Vi har valt de samtal som sker mellan vårdnadshavare och pedagoger vid lämning och hämtning som fokusområde. Vi kommer att observera samt lämna ut en enkät. Det är viktigt att ni som vårdnadshavare vet att vi i vår undersökning utgår ifrån de forskningsetiska principerna, vilka innebär att:

1. Alla **uppgifter** i undersökningen kommer att behandlas med största varsamhet, så att inga obehöriga kan ta del av dem.
2. De uppgifter som framkommit i undersökningen på används enbart för denna undersöknings syfte.
3. Alla uppgifter kring deltagarna i undersökningen kommer att vara konfidentiella. Fiktiva namn på vårdnadshavare, pedagoger och förskola används så att allas identiteter skyddas.
4. Undersökningen är frivillig och det går när som helst att avbryta deltagandet.

För att kunna genomföra undersökningen behövs vårdnadshavares samtycke. Vi ber er därför fylla i blanketten som följer med denna information och lämna till pedagogerna på förskolan.

Om ni har frågor och funderingar kring undersökningen kan ni nå oss via mail eller mobil.

susanne.lagerstedtjohansson@tranemo.se 070xxxxxxx

annelie.johansson2@tranemo.se 070xxxxxxx

Med vänliga hälsningar

Bilaga 2

Informationsbrev

Datum

Till pedagoger på ...(förskolans namn)...

Vi heter Annelie Johansson och Susanne Lagerstedt Johansson och studerar till förskollärare vid Högskolan i Borås, Akademin för bibliotek, information, pedagogik och IT. Under sista terminen ska vi studenter genomföra ett examensarbete där ett valt område skall undersökas.

Vi har valt de samtal som sker mellan vårdnadshavare och pedagoger vid lämning och hämtning som fokusområde. Vi kommer att observera samt intervjua er.

Det är viktigt att ni som pedagoger vet att vi i vår undersökning utgår ifrån de forskningsetiska principerna, vilka innebär att:

- Alla uppgifter i undersökningen kommer att behandlas med största varsamhet, så att inga obehöriga kan ta del av dem.
- De uppgifter som framkommit i undersökningen används enbart för denna undersöknings syfte.
- Alla uppgifter kring deltagarna i undersökningen kommer att vara konfidentiella. Fiktiva namn på vårdnadshavare, pedagoger och förskola används så att allas identiteter skyddas.
- Undersökningen är frivillig och det går när som helst att avbryta deltagandet.

För att kunna genomföra undersökningen behövs ditt samtycke. Vi ber er därför fylla i blanketten som följer med denna information och därefter samla ihop dem med de samtyckesblanketter som vårdnadshavare lämnat på förskolan.

Om ni har frågor och funderingar kring undersökningen kan ni nå oss via mail eller mobil.

susanne.lagerstedtjohansson@tranemo.se 070xxxxxxx
annelie.johansson2@tranemo.se 070xxxxxxx

Med vänliga hälsningar

Bilaga 3

HÖGSKOLAN I BORÅS

Samtyckesblankett för pedagoger

Jag har informerats om undersökningen och tagit del av de forskningsetiska principer som studien vilar på.

Jag vet att mitt deltagande är helt frivilligt och att deltagandet när som helst kan avbrytas.

Samlas ihop tillsammans med vårdnadshavarnas samtyckesblanketter.

Ringa in valt alternativ.

JA, jag samtycker till att delta i undersökningen.

NEJ, jag samtycker INTE till att delta i undersökningen.

Underskrift pedagog

Namnförtydligande

Datum _____

Bilaga 4

HÖGSKOLAN I BORÅS

Samtyckesblankett för vårdnadshavare

Tag med och lämna till vårdnadshavare (i samråd med ansvarig pedagog)

Jag/vi har informerats om undersökningen och tagit del av de forskningsetiska principer som studien vilar på.

Jag/vi vet att mitt/vårt deltagande är helt frivilligt och att deltagandet när som helst kan avbrytas.

Ringa in valt alternativ.

JA, jag/vi samtycker till att delta i undersökningen.

NEJ, jag/vi samtycker INTE till att delta i undersökningen.

_____
Underskrift vårdnadshavare

_____
Underskrift vårdnadshavare

_____
Namnförtydligande

_____
Namnförtydligande

Barnets namn _____

För lättare identifiering av vårdnadshavare. Barn kommer INTE delta i studien.

Datum _____

Bilaga 5

Enkätfrågor till vårdnadshavare

1. Hur ofta berättar pedagogerna för dig vad ditt barn lärt sig under dagen?
Svarsalternativ: dagligen/veckovis/ibland/aldrig

1. Tror du att barnens utveckling främjas av samarbete mellan dig och förskolan?
Svarsalternativ: ja/nej/till viss del/vet ej

4. Anser du att du har möjlighet att fråga om vad ditt barn lärt sig under dagen?
Svarsalternativ: ja/nej

Bilaga 6

Intervjuunderlag.

1. Hur upplever du den dagliga kommunikationen med vårdnadshavarna vid lämning och hämtning?
2. Vilken information är viktig att ge vårdnadshavarna?
3. Vilken information är viktig att få av vårdnadshavarna?
4. På vilka sätt anser du att du förmedlar verksamhetsmålen vid lämning och hämtning?
-Vad ser du för möjligheter/hinder?
5. Vill vårdnadshavarna ha ett samarbete och i så fall hur märks det av vid de möten du har med dem i tamburen?
-Vad gör du för att få till samarbete med vårdnadshavarna?

Stort tack för din medverkan.

HÖGSKOLAN I BORÅS

Besöksadress: Allégatan 1 · Postadress: 501 90 Borås · Tfn: 033-435 40 00 · E-post: registrator@hb.se · Webb: www.hb.se